

THE ATTINGHAM SUMMER SCHOOL
30 JUNI - 17 JULI 2022

VERSLAG VAN EVA HAGE

Introductie

The Attingham Trust is een educatieve stichting in Engeland. Zij biedt sinds 1952 gespecialiseerde academische cursussen aan, gericht op de bestudering van en zorg vóór historische huizen, paleizen en hun collecties. De cursussen zijn bedoeld voor professionals van over de hele wereld, werkzaam binnen de erfgoedsector.

Jaarlijks biedt de Attingham Trust onder meer een achttien daagse zomerschool aan, de Attingham Summer School, bestaande uit een reeks lezingen, debatten, workshops en huisbezoeken met als doel:

- de architectonische en sociale geschiedenis van historische huizen in Groot-Brittannië, inclusief tuinen en omliggende landschappen, te onderzoeken.
- de collecties van die huizen/paleizen te bestuderen – denk aan schilderijen, beeldhouwwerken, meubels, keramiek, zilver, textiel en andere toegepaste kunst.
- het debat over problemen met betrekking tot beheer, behoud en presentatie van historische huizen en hun collecties te stimuleren.
- internationale kennisuitwisseling te bevorderen.

Graag wil ik de Stichting Interieur Fonds en de Attingham Trust bedanken: dankzij hun financiële bijdragen heb ik dit jaar deel kunnen nemen aan deze enorm leerzame en stimulerende Summer School.

Achtergrond

De Attingham Summer School van 2022 was een bijzondere. Alleen al vanwege het gegeven dat de cursus twee jaar éérder had moeten plaatsvinden: in februari 2020 hoorde ik dat ik was toegelaten voor de editie van dat jaar. Op dat moment was ik actief als projectcoördinator voor de Stichting Interieurs in Fryslân, (SliF) die werkt aan een provincie brede inventarisatie van particuliere historische interieurs. De SliF heeft als doel meer draagvlak te scheppen voor de bescherming en het behoud van dit woonerfgoed.

Gezien deze werkzaamheden was ik enorm blij met de mogelijkheid om toe te kunnen treden tot het fameuze Attingham-netwerk: wát een mooi vooruitzicht om mijn vakinhoudelijke kennis te vergroten en daarbij erfgoedcollega's van over de hele wereld te ontmoeten. Helaas... de uitbraak van de Covid-pandemie gooide zowel in 2020 als 2021 roet in het eten. Maar, in de zomer van 2022 zou het dan écht gaan gebeuren.

Sinds november 2021 werk ik als curator bij Museum Joure. Dit museum is gericht op regionale ambachten, vakmanschap en industrieel erfgoed. Mijn nieuwe functie brengt voor mij andere vraagstukken met zich mee, gerelateerd aan het behoud en beheer van museale collecties. Omdat ik nog steeds betrokken ben bij de SliF (in een adviserende rol) nam ik dus diverse interesses en perspectieven mee naar de Summer School.

Uitzicht vanaf de oprit, West Dean College.

Eerste indrukken

Ik kwam die middag dat de Summer School begon direct in de juiste 'historische' stemming, toen ik de indrukwekkende voordeur van West Dean College (Sussex, Engeland) opende en mijn zware koffer naar binnen sleepte. De fraaie locatie waar we de eerste zes dagen zouden verblijven was zelf al een bron van inspiratie. Het is een cliché, maar ik had het gevoel alsof ik de filmset van Harry Potter of Downton Abbey binnen was gelopen: 17e-eeuwse wandtapijten, houten lambrisering, stucwerk plafonds, rariteitenkabinetten vol bijzondere voorwerpen...je keek er je ogen uit.

Na een kop thee in de Oak Hall en een borrel in de Old Library was het ijs snel gebroken tussen de vijfenveertig deelnemers. Achteraf zou ik de constante aanwezigheid van mijn studiegenoten het meeste missen – al was het die eerste dagen vrij overweldigend om zo veel nieuwe mensen ineens te ontmoeten. Én te proberen de juiste namen aan de juiste gezichten te koppelen. Er was echter weinig gelegenheid om alles goed in ons op te nemen. Een eerste blik op het gedetailleerde studieprogramma dat we bij aankomst ontvingen, maakte duidelijk dat onze tijd optimaal benut zou worden. Elke dag zou van ‘s ochtends tot ‘s avonds gevuld worden met lezingen, workshops en bezoeken aan huizen, tuinen en parken. En, dat moet ook gezegd, met vele theepauzes, lunches en diners. Nooit eerder heb ik zo’n aantrekkelijk én intimiderend schema gezien. Het kwam dan ook niet als een verrassing toen de organisatie ons al na enkele uren vertelde dat de Summer School ook wel een *cultural bootcamp* wordt genoemd!

Summer School ervaringen

Het is moeilijk om een goede indruk te geven van mijn ervaringen tijdens de Summer School. Ik zou graag uitgebreider bespreken wat de academische kant van het programma mij gebracht heeft. Covid bleek echter niet alleen in de aanloop naar de Summer School een bepalende factor. Een aantal dagen na de start brak het virus namelijk uit onder ons Attinghammers. Dit leidde ertoe dat bijna de helft van de deelnemers op een gegeven moment in quarantaine zat. Ik ben tot mijn enorme spijt tien van de achttien dagen ziek geweest; omdat ik zó veel van het programma heb gemist, voel ik mij niet in de positie om een adequaat oordeel over de inhoud ervan te vellen. Daarom zet ik mijn ervaringen liever in een wat “vrijere vorm” op papier. Ik laat het Covid-leed daarbij verder buiten beschouwing: dat het virus een zwaar stempel heeft gedrukt op de Summer School spreekt naar ik aanneem voor zich. Wat ik hieronder bespreek heeft dan ook betrekking op de eerste drie en de laatste vijf dagen van de cursus, oftewel de periode dat ik deel kon nemen aan het programma.

3

Schoonheid, gastvrijheid en vakinhoudelijke gesprekken

Tijdens de Summer School werden we continu omringd door schoonheid – zowel landschappelijke als door de mens gemaakte. Dit bleek minstens zo inspirerend als de academische verdieping die het programma bood. Neem onze eerste verblijfplaats, West Dean. Het college wordt omringd door groene heuvels met grazende schapen, heeft tuinen vol bloeiende planten en een intrigerend interieur gevuld met verhalen over de minstens zo intrigerende stichter van het college, Edward James. (Ik kan de documentaire over zijn leven van harte aanbevelen: <https://www.youtube.com/watch?v=0oosdgHLTGY>.) Ook de veelbewogen geschiedenis van het 17e-eeuwse Uppark en het laat 19e-eeuwse Standen spreekt tot de verbeelding. Zeker Standen was voor mij één van de hoogtepunten, omdat het is vormgegeven door architect Philip Webb en ontwerper William Morris. Als liefhebber van de *arts and crafts movement* is het enorm stimulerend om je letterlijk te begeven in de wereld van twee van de belangrijkste vertegenwoordigers van die beweging.

Ook de ontroerende gastvrijheid van Stewart Grimshaw is me bijgebleven. Hij heette ons welkom in het indrukwekkende Woolbeding Gardens: het 18e-eeuwse landgoed met een enorm oppervlakte aan tuinen en omliggende landerijen, door Stewart en zijn

Een innovatieve kas in Woolbeding Gardens

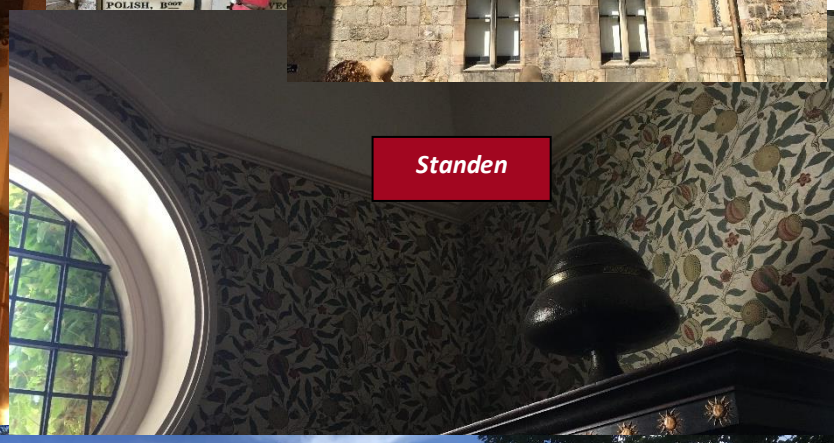
Boodschappenlijst, Uppark

Een prachtige dag bij Raby Castle

De Oak Hall, West Dean College

Standen

Keramik liefhebbers kunnen hun hart ophalen in het Bowes Museum

Fountains Abbey

partner gepacht van de National Trust en ontwikkeld tot iets dat het best omschreven kan worden als een kunstwerk in het landschap. Het gelaagde Raby Castle, het verrassend Franse Bowes Museum en Birdsall House, het jaloersmakende (t)huis van de Hon. James en Lady Cara Willoughby, waren andere hoogtepunten. Deze bezoeken leverden veel gespreksstof op over de omgang met dergelijke locaties: hoe vind je bijvoorbeeld een evenwicht tussen toegankelijkheid voor bezoekers (ook degenen die minder mobiel zijn) en het behoud van je collectie (schadelijke invloeden van buitenaf)? Hoe presenteer je je collectie? Denk aan het thema inclusiviteit: zo is het beladen Britse koloniale verleden heel zichtbaar in de meeste landhuizen en kastelen; tijdens de Summer School werd geconstateerd dat eigenaren daar zeer verschillend mee omgaan.

Stuk voor stuk boeiende onderwerpen, waarmee ik me gezien de omstandigheden slechts oppervlakkig bezig heb kunnen houden. Toch liep de conversatie met mijn Attingham-collega's als een rode draad door de dagen. Iedereen bracht zijn of haar professionele achtergrond mee en dat maakte de onderlinge interactie extra veelzijdig. Het ene moment deelde de curator van Raby Castle haar inzichten over het ontsluiten van nieuwe vertrekken; het volgende moment vertelde de meubelmaker uit Boston over het restaureren van antieke stoelen. De gecombineerde expertise en inzichten van alle deelnemers waren zowel nederig makend als uiterst stimulerend. Vooral omdat iedereen die ik ontmoette zo benaderbaar en vriendelijk was. De sfeer binnen de groep was vanaf het begin enorm kameraadschappelijk, ook al kenden we elkaar eerst nog niet.

Terugblik

5

Wat de Attingham Summer School me dus vooral heeft gebracht is een groot, stimulerend nieuw netwerk van internationale collega's. Door zo lang en intensief met elkaar op te trekken, hebben we niet alleen van elkaars vakinhoudelijke kennis geprofiteerd. Samen een zeer intensief programma volgen (en ja, ook samen ziek zijn) maakt dat je elkaar in allerlei hoedanigheden meemaakt. Tot op heden hebben we een actieve WhatsApp groep, waarin er bijna dagelijks uitwisselingen zijn over allerlei erfgoed gerelateerde onderwerpen (zoals ongediertebestrijding, de omgang met kwetsbaar textiel en literatuurtips) maar ook over privé nieuws.

Daarnaast heeft mijn deelname aan de Summer School me er nog eens extra van doordrongen dat we leven in een tijd waarin de acute problemen die wereldwijd spelen echt niet langer te negeren zijn. Er is niet aan te ontkomen – zelfs niet voor even, door onder te duiken in de idylle van het Britse landleven. De realiteit dringt zich overal aan ons op – of het nu onze gezondheid betreft, (Covid) de politiek (het Britse kabinet viel tijdens onze Attingham-weken) of het klimaat (tegen het eind van de cursus werden de hoogste temperaturen ooit gemeten in Engeland). We hebben ons allemaal te verhouden tot deze zaken, ook degenen die in een sector werken die daar misschien niet direct mee in verband wordt gebracht. We worden allen door de wereldwijde ontwikkelingen beïnvloed; die gaan ons daarom per definitie aan.

Hieraan gerelateerd: tijdens onze laatste middag samen, werd de vraag gesteld of het – gegeven de huidige wereldwijde uitdagingen waarmee we te maken hebben – nog wel zinvol is om zoveel tijd te besteden aan de studie naar historische huizen en landschappen, en moeite te doen voor hun behoud. Ik vind van wel. Al is het maar om een deel van onze

geschiedenis tastbaar te houden en in context te kunnen plaatsen. Het toegankelijk maken van plekken die rust en schoonheid bieden, is volgens mij bovendien belangrijker dan ooit.

Eva Hage

Joure, 20 oktober 2022

THE ATTINGHAM TRUST
FOR THE STUDY OF HISTORIC HOUSES AND COLLECTIONS

CELEBRATING 70 YEARS